

КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ

XIII науково-практичної
інтернет-конференції

**«АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ ТА
ПРОБЛЕМАТИКА У ТЕХНОЛОГІЯХ
ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ
РОСЛИННИЦТВА»**

25 листопада 2022 року

м. Полтава

Матеріали XIII науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні напрямки та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва» / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтавський державний аграрний університет, 2022. 104 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених науковцями Полтавського державного аграрного університету та інших навчальних і наукових закладів Міністерства освіти і науки України, науководослідних установ НААН.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, доцент;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ - старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр КУЦЕНКО – професор кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, професор;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Сергій ФІЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Рекомендовано до друку вченою радою Навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 4, від 24 листопада 2022 року.

ЗМІСТ

Тоцький В. М., Заєць Т. О. Продуктивні показники сортів пшениці озимої різних селекційних центрів	5
Писаренко Н. В., Сидорчук В. І. Напрямки та перспективи використання нових сортів картоплі української селекції	8
Шакалій С. М., Баган А. В., Марініч Л. Г. Декоративні властивості дерев і кущів	10
Оборонова А.В. Лікарські властивості та метод вирощування женьшеню в Україні	12
Марініч Л.Г., Калашнік О.П., Скрипка Ю.О. Вплив елементів технології вирощування люцерни на формування кормової продуктивності	15
Марініч Л. Г., Ласкавий Д. Ю., Бабич Р. О. Роль бобових культур у підвищенні якості зелених кормів	17
Баган А.В., Юрченко С.О., Шакалій С.М., Марініч Л.Г. Значення троянди у декоративному садівництві	19
Вережак Д.В. Вплив зміни клімату на продуктивність пшениці озимої	22
Бараболя О.В. Зберігання зернових мас у сухому стані, основні вимоги	25
Бараболя О.В. Кравець І.А. Урожайність пшениці м'якої озимої залежно від попередників та строків сівби	27
Гангур В. В., Космінський О.О., Поляков І.А., Гурба В.С. Формування асиміляційної поверхні рослин соняшнику залежно від рівня удобрення	29
Гангур В. В., Кирлиця А. О., Баранник В. П. Вплив строків сівби напольову схожість насіння гібридів кукурудзи різних груп стиглості	32
Єремко Л.С., Марініч Л.Г. Вплив біологічних добрив та стимулятора росту рослин на урожайність сочевиці.	34
Єремко Л.С., Олянецький О.В. Вплив мінерального удобрення на урожайність нуту.	37
Єремко Л.С., Понятенко А.О. Вплив мінерального удобрення та біостимулятора росту рослин на формування продуктивності сої.	41
Ляшенко В. В., Карасенко В. М. Продуктивність пшениці ярої за різних рівнів удобрення	45
Філоненко С.В., Борисюк О.О., Лисак В.М. Вплив рістстимулюючих препаратів на маточні буряки цукрові	50
Філоненко С.В., Деркач А.М. Оптимізація мікроелементного живлення кукурудзи	53
Філоненко С.В., Серета О.О., Філоненко В.С. Вплив елементів агротехніки на екологізацію технології вирощування насіння буряки цукрових	57
Філоненко С.В., Заплава С.О., Райда В.В. Ефективність та доцільність позакореневого внесення мікроелементів на висадках	60

буряків цукрових	
Барат Ю. М., Коляка В. В. Продуктивність сортів картоплі залежно від удобрення	63
Лень О.І., Алейнікова Л.М., Гангур М.В. Структурні показники урожайності нуту залежно від технології вирощування в умовах лівобережного Лісостепу	66
Лень О.І., Снігир В.П., Ткаченко Т.М. Структурні показники урожайності пшениці озимої залежно від технології вирощування в умовах лівобережного Лісостепу	68
Лень О.І., Алейнікова Л.М., Гангур М.В. Вплив позакореневого підживлення рослин як фактор підвищення зернової продуктивності нуту	70
Баган А.В., Петренко П.В. Вплив регулятора росту вимпел 2 на продуктивність пшениці м'якої ярої	73
Тікан Ю. М. Вирощування соняшнику за органічної технології	75
Улізько В. М. Елементи живлення для росту й розвитку кукурудзи	78
Мяло О.В., Юрченко С.О. Вплив ранніх строків сівби на ріст і розвиток рослин кукурудзи	80
Міленко О. Г., Сідаш А. А., Крисюк А. О. Вплив інокуляції насіння на врожайність сої	82
Котелевський Є.Ю., Михайленко І.О., Тищенко В. М. Особливості прояву господарсько корисних ознак сортів та константних селекційних ліній пшениці озимої конкурсного сортовипробування селекції пдау	86
Олефір А. М. Урожайність гороху залежно від сорту та попередників	88
Самойленко С. О. Продуктивність коріандру посівного залежно від елементів технології вирощування	91
Плішко О. В. Еколого-біологічне обґрунтування застосування регуляторів росту рослин на картоплі	93
Костенко М. П. Польова схожість насіння і виживання рослин проса залежно від попередника та способу сівби в пожнивний та поукісний період	96
Гаркавенко С. А. Продуктивність сої залежно від бактеріальних препаратів для передпосівної обробки насіння	99
Кумпан Н. І. Вплив строків сівби на продуктивність ячменю ярого	101

УДК 633.31:636.086

ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ЛЮЦЕРНИ НА ФОРМУВАННЯ КОРМОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ

Марініч Л. Г., к.с.-г. н., старший викладач кафедри рослинництва
liubov.marinich@pdaa.edu.ua

ORCID 0000-0002-0073-9433

Калашнік О. П., лаборант кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова

Скрипка Ю. О., здобувач СВО Магістр за спеціальністю 201 – Агрономія

Полтавський державний аграрний університет

Важливе значення у збільшенні виробництва збалансованих кормів має багаторічна високобілкова бобова культура – люцерна. Щоб підвищити урожайність та якість корму необхідно дотримуватися всіх необхідних агротехнічних операцій, зокрема, оптимальних способів сівби.

Важливе значення у збільшенні виробництва збалансованих кормів має багаторічна високобілкова бобова культура – люцерна. Вона дає високобілковий, багатий на вітаміни корм. Незважаючи на виняткову цінність культури, люцерні в останнє десятиліття приділяється недостатня увага. Не повною мірою використовуються її біологічні, агротехнічні можливості та кормові переваги [1].

Багаточисельними науковими дослідженнями і практикою доведено, що густина рослин, спосіб сівби значно впливають на урожай та хімічний склад сільськогосподарських культур. Коли збільшується густина стояння рослин вміст сирого протеїну у сухій речовині та зеленій масі рослин зменшується. Спосіб розміщення рослин люцерни на площі при однаковій нормі висіву, впливає на вміст сирого протеїну та інших поживних елементів, що можна пояснити зміною площі живлення рослин. При оцінюванні продуктивності різних культур залежно від норм висіву необхідно враховувати не тільки урожайність зеленої маси, сухої речовини, хімічний склад але також і валовий вихід поживних речовин із одиниці площі. Збільшення густоти рослин в окремих випадках покращує поживність біомаси, тому що ми отримуємо ніжну зелену масу із підвищеною облиствленістю, яку гарно поїдають тварини [2, 3].

Дослідження проводились на Полтавській державній сільськогосподарській дослідній станції ім. М. І. Вавилова. Сорти для проведення дослідів Лідія та Віра, створені в результаті селекційної роботи науковцями станції. Спосіб сівби: рядковий (15 см) і широкорядний (45 см).

Аналізуючи отримані результати, ми можемо зробити висновки, що люцерна першого року життя сорту Лідія мала вищі показники кормової продуктивності, ніж люцерна сорту Віра. Урожай зеленої маси за способу сівби із міжряддям 15 см був значно вищим, ніж за використання міжрядь шириною 45 см. У перший рік життя урожай зеленої маси був 21,9 т/га, урожай

сухої речовини становив 4,99 т/га, сирого протеїну – 0,98 т/га. При цьому слід зазначити, що посіви люцерни при застосуванні даного способу посіву були менш забур'янені, ніж при широкорядному способі сівби. При застосуванні широкорядного посіву (45 см), отримали нижчий урожай кормової маси: урожай зеленої маси становив 16,3 т/га, сухої речовини – 3,20 т/га, сирого протеїну – 0,78 т/га. Посіви з використанням ширини міжряддя 45 см були досить забур'янені, збільшувалася кількість технологічних операцій для утримання посівів у належному стані.

У сорту люцерни Віра можна спостерігати аналогічну тенденцію залежності приросту урожайності від ширини міжряддя. При використанні посіву з міжряддям 15 см, урожай кормової маси був вищий ніж при використанні широкорядного посіву з міжряддям 45 см. Так, урожай зеленої маси сорту люцерни Лідія у перший рік життя при ширині міжряддя 15 см становив 21,7 т/га, урожай сухої речовини – 4,65 т/га, сирого протеїну – 0,51 т/га. При ширині міжряддя 45 см показники були нижчі і становили: зеленої маси – 13,4 т/га, сухої речовини – 3,02 т/га, сирого протеїну – 0,51 т/га.

Поживна цінність корму у люцерни визначається співвідношенням у травостої листя та стебел, яке постійно змінюється за фазами вегетації і укосами. Як свідчать результати досліджень облиственість у першому укосі сорту люцерна Віра при ширині міжряддя 15 см була нижчою, порівнюючи з облиственістю при ширині міжряддя 45 см. Виключенням був лише третій рік використання, коли облиственість при ширині міжряддя 15 см становила 37,8 %, а при ширині міжряддя 45 см вона становила 30,6 %. Для сорту люцерни Лідія ми можемо спостерігати аналогічну картину. Найбільша облистяність була при ширині міжряддя 45 см в перший рік використання, вона становила 69,0 %, при ширині міжряддя 15 см цей показник був 62,0 %. На другий рік використання травостою облиственість зменшилася, і становила при ширині міжряддя 45 см 62,5 %, при ширині міжряддя 15 см 53,6 %. Найменший відсоток облиственості отримали на третій рік використання, і при ширині міжряддя 15 см він становив 43,1 %, при ширині міжряддя 45 см – 56,2 %.

Висновки. Люцерна сорту Лідія мала вищі показники кормової продуктивності ніж люцерна сорту Віра. Урожай зеленої маси при способі сівби з міжряддям 15 см у обох сортів люцерни був значно вищим ніж при використанні міжряддя 45 см. Облистяність у обох сортів люцерни була вище за використання способу сівби з міжряддям 45 см.

Бібліографічний список

1. Марініч Л. Г., Самойленко Е. В. Технологія вирощування люцерни на кормові цілі. *Інновації управління продуктивністю та поліпшення якості зерна пшениці озимої, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Всеукр. наук.- практи. інтернет-конф. (Полтава, 30 верес. 2021).* Полтава: ПДАУ, 2021. С. 63-66.

2. Квітко Г. П., Липкань М. В., Мрочко И. П., Ткачук А. П. Бобові трави у кормовиробництві та шляхи підвищення їх продуктивності. *Тваринництво України.* 1996. № 3. С. 24-25.

3. Квітко Г. П. Вплив агротехнічних умов і технологічних прийомів на продуктивність люцерни посівної в Лісостепу. *Корми і кормовиробництво*. 1999. Вип.42. С. 63-72.

УДК 633.31:636.086

РОЛЬ БОБОВИХ КУЛЬТУР У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ЗЕЛЕНИХ КОРМІВ

Марініч Л. Г., к.с.-г. н., старший викладач кафедри рослинництва
liubov.marinich@pdaa.edu.ua

ORCID 0000-0002-0073-9433

Ласкавий Д. Ю., Бабич Р. О., здобувачі СВО Магістр за спеціальністю 201 – Агрономія

Полтавський державний аграрний університет

Важливе значення у збільшенні виробництва збалансованих кормів мають однорічні та багаторічні бобові культури. Вони дають високобілковий, багатий на вітаміни корм. Крім того, їх вирощування дозволяє знизити витрати на азотні добрива, покращити фізико-хімічні та біологічні властивості ґрунту, підвищити його родючість, запобігти засоленню зрошуваних земель.

Критерієм продуктивності тієї чи іншої кормової культури є вихід кормових одиниць із 1 га посіву. За цим показником провідне місце належить кукурудзі та кормовому буряку. Проте цінність кормів визначається як кількістю кормових одиниць, так і достатнім вмістом перетравного протеїну, мінеральних солей і вітамінів. Важливе значення у збільшенні виробництва збалансованих кормів мають однорічні та багаторічні бобові культури. Вони дають високобілковий, багатий на вітаміни корм [1].

З бобових однорічних трав найпоширеніші горошок посівний (ярий), горошок посівний (озимий), кормовий люпин, кормовий горох, однорічний буркун, серадела. Вони аналогічно багаторічним бобовим травам збагачують ґрунт на біологічний азот, що дозволяє зменшити застосування мінеральних добрив, поліпшити родючість ґрунту і фітосанітарний стан. Перетравність основних поживних речовин бобових однорічних трав становить 75-80 %. Наявність їх усуміші сприяє кращому засвоєнню кормів із підвищеним вмістом клітковини. Азот бобових частково засвоюється одноклітинними – грибами та інфузоріями у рубці жуйних, завдяки чому ці мікроорганізми інтенсивно використовують клітковину, роблячи її більш доступною для тваринного організму.

Однорічні бобові трави, залежно від виду мають різну поживність залежно від фази розвитку. Це зумовлено особливостями накопичення у них поживних речовин, вмістом клітковини. Так, горох кормовий, чина, люпин